

Sygnatura akt III RC 282/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Ś., dnia 20-04-2015 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej III Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Beata Michurska-Gruszczyńska

Protokolant: Katarzyna Sobera

po rozpoznaniu w dniu 20-04-2015 r. w Środzie Śląskiej na rozprawie

sprawy z powództwa K. D. reprezentowanego przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w M.

przeciwko W. D. i J. D.

o alimenty

I. oddała powództwo;

II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt III RC 282/14

UZASADNIENIE

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy (...) ((...)) w M. działający w imieniu uprawnionego K. D. wniósł o zasądzenie na jego rzecz od każdego z pozwanych – W. D. i J. D. alimentów w kwocie po 200 zł miesięcznie, płatnych do rąk K. D. z góry poczynając od dnia 01 listopada 2014r. wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia w płatności którejkolwiek z rat. Nadto domagał się zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kosztów procesu, według norm przepisanych oraz nadanie wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności.

Uzasadniając podał, że w ramach prowadzonego postępowania administracyjnego (...) M. podjął działania, celem ustalenia osób zobowiązanych do alimentacji K. D. i ustalił, że powód posiada rodziców: W. i J. D.. Podał, że pozwani odmówili alimentacji syna, który jest osobą chorą, ma orzeczony znaczny stopień niepełnosprawności. Dalej podał, że powód z uwagi na zły stan zdrowia nie może podjąć zatrudnienia, na jego dochód składa się renta inwalidzka i zasiłek pielęgnacyjny w łącznej kwocie 881,45 zł. Obecnie przebywa on w Domu Pomocy Społecznej Z., gdzie miesięczny koszt utrzymania wynosi 2.700 zł. Powód ponosi odpłatność za pobyt w wysokości 70% swojego dochodu tj. 617,02 zł. Pozostałą kwotę ponosi Gmina M. w wysokości 1.082,98 zł. Podkreślił, że w związku z chorobą i niepełnosprawnością powód posiada większe potrzeby, w zaspakajaniu których mają obowiązek uczestniczyć rodzice.

Na rozprawie w dniu 02 lutego 2015r. nie stawił się opiekun prawny powoda E. P..

Na rozprawie nie stawił się, prawidłowo zawiadomiony o terminie wnioskodawca - Kierownik (...) w M.. Pozwani wnieśli o oddalenie powództwa. Na rozprawie Sąd postanowił na podstawie art. 310 k.p.c., zabezpieczyć dowód z przesłuchania pozwanych, albowiem zachodziła obawa, że późniejsze przesłuchanie byłoby zbyt utrudnione, z uwagi na sytuację zdrowotną oraz miejsce zamieszkania pozwanych. Pozwani oświadczyli, że nie są w stanie płacić alimentów w jakiegokolwiek wysokości, gdyż sami mają trudną sytuację, brakuje im pieniędzy na życie, a nie uzyskują żadnej pomocy z ośrodka pomocy społecznej. Pozwana oświadczyła, że nie stać ją na zakup odzieży, nosi cienką kurtkę.

Na rozprawie w dniu 11 marca 2015r. i 20.04.2015r. nie stawił się opiekun prawny powoda E. P., a także wnioskodawca - Kierownik (...) w M.. Pozwani nie stawili się.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

K. D. urodził się w dniu (...) w Ś.. Jest synem pozwanych – W. D., ur. (...) i J. D., ur. (...)

(dowód: okoliczność bezsporna,

odpis zupełny aktu urodzenia K. D., sporządzony w USC w Ś., pod numerem (...) - k. 5,

odpis zupełny aktu urodzenia W. D., sporządzony w USC w M., pod numerem (...) - k. 5,

odpis zupełny aktu urodzenia J. D., sporządzony w USC w Ś., pod numerem (...) - k. 5

Powód K. D. ma 41 lat. Jest osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie. Choruje na schizofrenię. Przebywa w Domu Opieki Społecznej w Z., przy ul: K. nr 10-12. Opiekunem K. D. jest E. P., która jest pracownikiem Domu Pomocy Społecznej w Z.. Powód utrzymuje się z renty w wysokości około miesięcznie 900 zł.

(dowód: odpis zupełny aktu urodzenia K. D., sporządzony w USC w Ś., pod numerem (...) - k. 5,

pismo Dyrektora (...) w Z. z dnia 20.02.2015r. - k. 40,

przesłuchanie pozwanego J. D. - k. 28,

przesłuchanie pozwanej W. D. - k. 28)

Pozwana W. D. ma lat 65, z zawodu jest ogrodnikiem. Pozwany J. D. ma lat 67, z zawodu jest murarzem. Pozwani są osobami schorowanymi. Chorują na zaburzenia układu krążenia, mają nadciśnienie tętnicze. Mają trudności z chodzeniem, poruszaniem się. Pozwany J. D. jest po dwóch operacjach. Pozwana oczekuje na dwie operacje w obrębie serca (zastawki). Z powodu stanu zdrowia, pozwani nie są w stanie odwiedzać syna w Domu Pomocy Społecznej.

Pozwani zamieszkują wspólnie w lokalu mieszkalnym, we W., przy ul. (...) o powierzchni 32 m². Pozwani utrzymują się ze świadczeń emerytalnych – pozwana W. D. w wysokości netto około 640 zł zaś pozwany J. D. w wysokości około netto 1.300 zł. Nie korzystają z pomocy MOPS we W.. Nie mają kredytów i pożyczek. Na wydatki miesięczne związane z utrzymaniem pozwanych składają się: opłaty mieszkaniowe - około 580 zł leki - 116 zł, wyżywienie – około 1.000-1.200 zł.

(dowód: decyzja o waloryzacji emerytury ZUS W. D. z dnia 01.03.2014r. - k. 25-26,

pismo MOPS we W. z dnia 17.09.2014r. - k. 6,

potwierdzenia wypłaty świadczeń z ZUS J. D. - k. 27,

przesłuchanie pozwanego J. D. - k. 28,

przesłuchanie pozwanej W. D. - k. 28)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania są roszczenia alimentacyjne, jakie przysługują synowi K. D. przeciwko rodzicom – pozwanym J. D. i W. D., przy czym z powództwem tym wystąpił w imieniu uprawnionego Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w M.. Podstawę do wystąpienia z powództwem alimentacyjnym stanowi przepis

art. 110 pkt 5 i 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (j. t. Dz.U.2014.09.19), zgodnie z którym w ramach zadań z zakresu pomocy społecznej w gminach, Kierownik ośrodka pomocy społecznej może wytaczać na rzecz obywateli powództwa o roszczenia alimentacyjne. Wskazać w tym miejscu należy, że ingerencja organów pomocy społecznej w stosunki alimentacyjne rodziny, powinna znajdować zastosowanie w sytuacjach wyjątkowych, gdy mimo własnej aktywności i wsparcia rodziny nie można przezwyciężyć trudności. Z kolei jeżeli istnieją osoby, które zgodnie z obowiązkiem alimentacji mogą dostarczyć osobie potrzebującej niezbędnych środków utrzymania, to ich powinności wyprzedzają świadczenia z pomocy społecznej. Uprawnienia do korzystania z tej pomocy należy zatem traktować jako wtórne i uzupełniające wobec alimentów. Możliwość wytoczenia powództwa w sprawie o alimenty przez kierownika ośrodka pomocy społecznej stwarza szansę na zaktywizowanie rodziny, w sytuacji jeżeli osoba faktycznie nie wywiązuje się z obowiązków na rzecz osoby najbliższej.

Obowiązek alimentacyjny i jego zakres wyznaczają przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Przepis art. 128 k.r.o. stanowi, że obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania (obowiązek alimentacyjny) obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Zgodnie natomiast z art. 129 § 1 k.r.o., obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi, a krewnych w tym samym stopniu obciąża obowiązek alimentacyjny w częściach odpowiadających ich możliwościom zarobkowym i majątkowym.

Zgodnie z art. 133 § 1 k.r.o., rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Poza szczególnym unormowaniem obowiązku alimentacyjnego rodziców względem dzieci niezdolnych do samodzielnego utrzymania się, uprawniony do świadczeń alimentacyjnych, o których mowa w § 1 przepisu art. 133 k.r.o., jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku (§ 2). Na zasadzie art. 144¹ k.r.o. zobowiązany może uchylić się od obowiązku alimentacyjnego względem uprawnionego, jeżeli żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Nie dotyczy to obowiązku rodziców względem ich małoletniego dziecka.

Przy ocenie zakresu obowiązku alimentacyjnego w niniejszej sprawie należy wziąć pod uwagę art. 135 § 1 i 2 k.r.o., w myśl których to przepisów zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego, a wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie albo wobec osoby niepełnosprawnej może polegać w całości lub w części na osobistych staraniach o utrzymanie lub o wychowanie uprawnionego - w takim wypadku świadczenie alimentacyjne pozostałych zobowiązanych polega na pokrywaniu w całości lub w części kosztów utrzymania lub wychowania uprawnionego. Zakres świadczeń alimentacyjnych wyznaczają dwie przesłanki, między którymi zachodzi współzależność, wyrażająca się w tym, że usprawiedliwione potrzeby uprawnionego powinny być zaspokojone w takim zakresie, w jakim pozwalają na to możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego. Sąd wyraża pogląd, iż rodzice, którzy z uwagi na niskie dochody, nawet w skromnym zakresie nie są w stanie zabezpieczyć własnych materialnych potrzeb, są zwolnieni z ciężącego na nich obowiązku alimentacyjnego względem ich dorosłego dziecka. Górną granicą świadczeń alimentacyjnych są bowiem zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego, chociażby nawet w tych ramach nie znajdowały pokrycia wszystkie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego do alimentacji (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.02.1972r., sygn. akt III CRN 470/71, Informator Prawniczy 1972, nr 1 – 2, poz. 15).

Powyższe oznacza, że zakres świadczeń alimentacyjnych jest dwustronnie kształtowany. Z jednej strony poprzez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego, a więc te, którym sam uprawniony nie jest w stanie sprostać i które w rzeczywistości wychodzą poza katalog potrzeb podstawowych (niezbędnych). Z drugiej zaś poprzez możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego, które stanowią sztywną górną granicę obowiązku alimentacyjnego.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie został ustalony na podstawie całokształtu zebranego materiału dowodowego. Ocena jego wartości dowodowej doprowadziła, po dokonaniu subsumcji pod powyżej wskazane normy, do odmowy uwzględnienia wytoczonego powództwa. W ocenie Sądu przeprowadzone w sprawie dowody, a w szczególności z dokumentów i przesłuchania pozwanych, jednoznacznie wskazują na brak podstaw do uznania żądania zawartego w

pozwie, zaś wydanie orzeczenia zasądającego alimenty zmierzałoby do obejścia prawa i stanowiło fikcję prawną. Na podstawie całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, Sąd uznał, że nie zachodzą przesłanki z art. 133 § 1 i 2 k.r.o. i art. 135 k.r.o., które wskazywałyby, że powinny być zasądzone jakiegokolwiek alimenty, nawet w symbolicznej wysokości.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w ocenie Sądu Kierownik (...) nie udowodnił twierdzeń wniosku, w szczególności nie wykazał, aby przebywający w Domu Opieki Społecznej w Z. K. D. znajdował się w niedostatku, wymagającym wsparcia rodziców. Zarówno wnioskodawca, jak i reprezentujący uprawnionego opiekun prawny E. P. nie stawiali się na wyznaczone rozprawy, nie składali oświadczeń na piśmie, nie wnioskowali o przeprowadzenie dowodów. Zgodnie natomiast z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu wywodzi skutki prawne, zaś regulacji tej w przepisach proceduralnych odpowiada treść art. 232 k.p.c., zgodnie z którym to strony są zobowiązane wykazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Podkreślić należy, iż treść art. 6 k.c. i 232 k.p.c. oznacza, że strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał.

Po przeprowadzeniu analizy materiału dowodowego, nie można stwierdzić, aby K. D. miał nie zaspokojone podstawowe i usprawiedliwione potrzeby. K. D. ma dochody, uzyskuje bowiem rentę w wysokości 900 zł miesięcznie. Nadto jego potrzeby mieszkaniowe są zaspakajane przez dom pomocy społecznej, w którym przebywa. Wnioskodawca nie wykazał, jakie w rzeczywistości są potrzeby uprawnionego, jaki jest jego średniomiesięczny koszt utrzymania, w jakim stopniu potrzeby miesięczne uprawnionego, nie zostają zaspokojone przez Dom Pomocy Społecznej w Z.. Zwłaszcza, że dom pomocy społecznej, ma obowiązek zaspakajać potrzeby całodobowej opieki osoby z powodu jej niepełnosprawności, w szczególności świadczyć usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających w indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających.

Niemniej Sąd stosownie do dyspozycji art. 135 § 1 i 2 k.r.o. badał również sytuację osobistą, finansową i możliwości zarobkowe pozwanych i przyjął, że pozwani sami znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, wymagającej wsparcia. Są osobami w podeszłym wieku (65 i 67 lat), schorowanymi, nie posiadającymi sprawności fizycznej, umożliwiającej im podjęcie pracy zarobkowej. O. chorują na zaburzenia, związane z chorobami układu krążenia, są po lub przed zabiegami operacyjnymi w obrębie serca. Zważyć trzeba, że w toku niniejszego postępowania, z uwagi na stan zdrowia pozwanych, którzy z tego powodu z trudnością stawili się na wyznaczoną rozprawę, Sąd w oparciu o przepis art. 310 k.p.c., zabezpieczył dowód z przesłuchania pozwanych. Pozwani zaś oświadczyli, że nie są w stanie płacić alimentów w jakiegokolwiek wysokości, gdyż sami mają trudną sytuację, brakuje im pieniędzy na życie, a nie uzyskują żadnej pomocy. Niewątpliwie pozwani nie mają w obecnej sytuacji możliwości zarobkowych, a także majątku z którego dochodu mogliby alimentować syna, co powoduje, że zasądzenie od nich chociażby symbolicznej kwoty byłoby nieuzasadnione i stanowiło fikcję prawną, a także było nie zgodne z zasadami współżycia społecznego (art. 144(1) krio). Co więcej uzyskiwany przez pozwanych dochód z emerytury – łącznie w wysokości około 1.900 zł miesięcznie, przeznaczony jest w całości na niezbędne utrzymanie pozwanych. Z przesłuchania pozwanych wynika, że otrzymywane świadczenia nie pokrywają w całości wszystkich kosztów utrzymania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd stwierdził, iż brak podstaw do zasądzenia alimentów w jakiegokolwiek kwocie, nawet symbolicznej od pozwanych na rzecz K. D. i powództwo, jako, że nie zostały spełnione przesłanki materialnoprawne konieczne do jego uwzględnia, przewidziane w art. 133 § 1 i 2 kro i 135 § 1 k.r.o., a także żądanie alimentów jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego na podstawie art. 144 (1) krio.

Biorąc powyższe, Sąd orzekł jak w pkt I. sentencji wyroku.

Orzeczenie o kosztach procesu, zawarte w punkcie II. sentencji wyroku, oparto na podstawie art. 96.1. ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.), stanowiącym, że nie mają obowiązku uiszczenia kosztów sądowych strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obniżenie alimentów.